

7/5839

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : B 14 0 BHİ 0 00 00 02-12
Konu : Yazılı Soru Önergesi

08 -01- 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

- İLGİ :** a) 04.12.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5839-9967/21061 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 05.12.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-103-5/4951 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Çetin SOYSAL'ın, Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği (7/5839) esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK: 4 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ÇETİN SOYSAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ**

Dünyada yaşanan küresel mali kriz Türkiye'de de etkilerini göstermeye başlamıştır. Trabzon'da alışveriş merkezinde gerçekleştirilen kepenk kapatma eylemi, Ankara ve İstanbul'da ki eylemlerle devam etmiştir. Esnafın son derece sıkıntılı günler yaşadığı yapılan eylemlerle kendini göstermektedir. Binlerce iş yeri kirasını ödeyemez hale gelmiştir. Ayrıca alım gücünün düşmesi ile neredeyse sifatah yapmadan dükkânlarını kapatan esnaf, dolara endeksli kiralarını ödeyememektedir. Küresel krizin Türkiye'yi teğet geçeceğine dair söylemlerin aksine kriz kelimenin tam anlamıyla esnafı, vatandaş zora sokmuştur.

Dünyada pek çok ülke küresel mali krize ilişkin çeşitli tedbirler almaktadır. Ancak Türkiye'de kriz için Türkiye'yi teğet geçecek söylemi dışında yapılmış herhangi bir girişim bulunmamaktadır. Dünya ve ülke gerçeklerine gözlerini kapatan ve pembe bir tablo çizme çabası içinde olan AKP İktidarının sorun tespit ve çözüm konusundaki beceriksizliği nedeniyle yine esnaf, vatandaş mağdur edilmiştir.

Bu çerçevede;

SORU 1-Trabzon, Ankara ve İstanbul'da Alışveriş Merkezleri'nde yapılan toplu kepenk kapatma eylemleri başlangıç niteliğinde eylemlerdir. Bu eylemler karşısında sorunun çözümü için herhangi bir girişiminiz olmuş mudur?

CEVAP 1-Dünyada yaşanan ekonomik durgunluk nedeniyle alışverişlerdeki azalma, zaman zaman AVM'lerdeki işyeri kiralarının yüksek olması nedeniyle konunun gündeme getirilmesine sebep olmaktadır.

Konu, alışveriş merkezlerinde ticari faaliyette bulunan ve kiracı olan kişiler ile AVM Yönetimleri arasında yapılacak görüşmeler sonucunda çözüme kavuşturulması mümkün görülmektedir. Nitekim son zamanlarda AVM yönetimleri ile buralardaki kiracı konumundaki kişilerle kiralar konusunda karşılıklı anlaşmalar sağlanmaktadır.

SORU 2-Son 6 ay içinde genel olarak esnafın cirosunda bir düşüş yaşanmış mıdır?

CEVAP 2-Dünyada yaşanan ekonomik durgunluk nedeniyle alışverişlerdeki azalma esnaf ve sanatkârları da etkilemiştir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de piyasalarda meydana gelen daralma esnaf ve sanatkârlarımızın bazılarının cirolarını olumsuz etkilemektedir. Ancak; esnaf ve sanatkârların ciroları ile ilgili herhangi bir veri bulunmadığından bunun kesin rakamlarla ifadesi söz konusu değildir.

SORU 3-Son 6 ayda kapanan işyeri sayısı nedir?

CEVAP 3-01 Haziran-30 Kasım 2008 tarihi itibarıyla (anonim, limited, kollektif, komandit ve gerçek kişi tacir) 17.201 firma kapanmış olup, buna karşılık 42. 823 firma açılmıştır.

Konu esnaf ve sanatkârlar açısından değerlendirildiğinde, 01 Temmuz-30 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanı kayıtlarına göre; Türkiye geneli 48.804 kapanan esnaf ve sanatkâra karşın, 61.263 esnaf ve sanatkâr açılmış olup, kapananların açılanlara oranı ise %79'dur. Yani 6 ayda kapanan her 79 esnaf ve sanatkara karşılık 100 yeni esnaf ve sanatkar faaliyete başlamıştır. 01 Ocak 2008 ile 31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Bakanlık e-esnaf ve sanatkar veri tabanı kayıtlarına göre Türkiye genelinde 166.824 açılan esnaf ve sanatkara karşılık

117.811 esnaf ve sanatkar kapanmıştır. Faaliyetine son veren her 70 esnaf ve sanatkara karşılık 100 esnaf ve sanatkar faaliyete başlamıştır.

SORU 4-Dünyada pek çok ülke küresel mali krizler ilgili olarak önlem paketleri hazırlanmaktadır. Türkiye’de basına yansımayan bir önlem paketi bulunmakta mıdır?

CEVAP 4-Finansal krize karşı ülkeler bir yandan koordineli olarak ortak tedbirler alırken diğer yandan kendi ekonomik yapılarını da dikkate alarak ülkelerine özgü önlemlere başvurmaktadırlar. Hükümetimiz yaşanan küresel krizin derinliği ve yansımaları karşısında gerekli tedbirleri almakta kararlıdır. Bu çerçevede krizle ilgili gelişmeleri başta Ekonomi Koordinasyon Kurulu olmak üzere oluşturduğumuz izleme mekanizmalarıyla düzenli olarak takip etmekteyiz. Bu toplantılarda krizin seyri, ülkemize olası etkileri ve bu etkiler karşısında alınması gerekli tedbirleri değerlendirmekteyiz.

Gerek uluslar arası finans akımını gerekse yurt içinde kredi mekanizmasının aksamadan işlemlerini sağlayacak ve böylece sanayicilerimizi rahatlatacak politika tedbirlerine öncelik ve ağırlık veriyoruz. Ayrıca yeni tedbir paketi üzerinde çalışıyoruz, ihracatçılara ve reel sektöre ilave destekler sağlamayı öngörüyoruz.

Bu çerçevede;

—Merkez Bankası piyasadaki döviz ve TL likiditesini takip ederek gerekli enstrümanları devreye sokmuştur.

—Yurtdışındaki varlıkları yurtiçine getirmeyi teşvik amacıyla kamuoyunda bilinen adıyla Varlık Barışı Yasası Mecliste kabul edilmiştir.

—Hisse senedi kazançlarında yerli yatırımcılara uygulanan stopaj sıfıra düşürülmüştür.

—Mevduat sigortasının kapsamını genişletme ve sınırını artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki alınmıştır.

—Önümüzdeki dönemde, Eximbank ve KOSGEB kaynakları artırılarak bankanın kullandığı finansman araçları çeşitlendirilecektir.

—Vergi borçlarının onsekiz ay süreyle yıllık yüzde 3 faizle taksitlendirilmesi imkanı getirilmiştir.

Ayrıca reel kesimin daha rekabetçi bir ortamda gelişmesi için;

—Mayıs ayında kanunlaştırılan İstihdam Paketi Ekim ayı başında yürürlüğe girmiştir. Bu paket kapsamında işveren primi beş puan düşürülmüş genç ve kadınların istihdamına yönelik işveren primlerine beş yıl boyunca devlet desteği getirilmiştir.

—Başta GAP olmak üzere bölgesel gelişme ve sosyal kalkınma projeleri için 2008-2012 döneminde 14,5 milyar YTL tutarında ek finansman ön görülmüştür

—Bölgesel gelişme politikalarımızı daha etkin uygulamak üzere faal durumda olan iki adet kalkınma ajansının yanı sıra sekiz bölgede daha kalkınma ajanslarının kurulması kararlaştırılmıştır.

—Kredi garanti sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için tedbirler alınacaktır.

—Yurtdışındaki finansman imkanlarından daha fazla yararlanılmasını sağlayacak mali araçlar geliştirilecektir.

—Global krizden daha az etkilenmek üzere Türkiye’nin büyük pazarlara coğrafi yakınlığını bir avantaj olarak değerlendiriyoruz. Bu kapsamda ihracatta sektör ve ülke çeşitlendirme stratejisi oluşturulmuştur.

2003 yılından itibaren sürdürülen mali disiplin makroekonomik istikrarın sağlanmasında en önemli politika araçlarından birisi olmuştur. Önümüzdeki dönemde de bu istikrarın korunması, bu kapsamda özellikle enflasyonla mücadele ve cari açığın finansmanı açısından bütçe hedeflerine ulaşılması önem arz etmektedir.

- Diğer taraftan ekonomimizin ihtiyaç duyacağı finansman kaynaklarını artırmak ve çeşitlendirmek amacıyla, uluslararası kuruluşlar ve fon fazlası olan ülkelerdeki potansiyeli kullanma yönündeki çalışmalarımıza da hız vermekteyiz. Bu kapsamda Uluslararası Para Fonu (IMF) ile görüşmeler devam etmektedir.

SORU 5-Küçük ve orta ölçekli işletmelerin kurtarılması için sıfır faizle kredi verilmesi, KDV'nin ve ÖTV'nin kaldırılması gibi girişimlerde bulunarak esnafın yaşadığı sorunların çözülmesi için adım atılacak mıdır?

CEVAP 5- Bu konuda Maliye Bakanlığından alınan bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda, vergiden muaf esnaf, basit usulde vergilendirilen mükellefler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ve vergiden muaf olan serbest meslek erbapları tarafından yapılan teslim ve hizmetler katma değer vergisinden istisna edilmiş bulunmaktadır.

Öte yandan, Özel Tüketim Vergisinde (ÖTV), küçük ve orta ölçekli işletmelere ilişkin getirilecek bir istisna, mali disiplini zedeleyici sonuçlar doğuracağı gibi vergide adalet ve yatay eşitlik ilkesine de aykırı olacaktır. Malın teslimi veya ilk iktisabında alınan vergi olan ÖTV'den istisna, işlemem taraf olan herkes için geçerli olacağından sadece esnaf için uygulanması mümkün olmayıp, uygulamalarda muvazaalı işlemlere ve vergi gelirlerinde azaltıcı etkiye yol açabilecektir.

Belirtilen nedenlerle gerek Katma Değer Vergisinde gerekse Özel Tüketim Vergisinde bir değişiklik yapılması, bu aşamada düşünülmemektedir.

SORU 6-Vakıfbank ve Halk Bankası'ndan ATV ve Sabah'a sağlanan kredi gibi bir kaynağın kepenk indirmek, süreli yada süresiz mağazasını, dükkanını kapatmak zorunda kalan, kira yükü altında ezilen esnafa da verilmesi için bir girişimde bulunacak mısınız?

CEVAP 6-Esnaf ve sanatkârların finans ihtiyaçlarının karşılanması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu kesimin kullandığı kredilerin toplam kredi hacmi içindeki payının artırılması yönündeki çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Esnaf ve sanatkârlara;

—2002'de %59 seviyelerinde olan esnaf ve sanatkârlarımıza verilen kredi faiz oranları %14.3'e düşürülmüştür.

—Esnaf ve sanatkârlara verilen kredi tutarlarının toplam kredi hacmindeki payı artırılmıştır. 2002 yılında 153 milyon YTL kredi verilmiş iken, bu miktar 2008 yılı Kasım sonu itibariyle 3.1 milyar YTL. olmuştur.

—2002 yılında 5.000 YTL. olan kredi limiti, 35.000 ve 50.000 YTL.'ye yükseltilmiştir.

—Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) aracılığıyla ilk defa imalatçı esnaf ve sanatkârlara yönelik, 6 ay ödemesiz, 18 ay vadeli 25.000 YTL.'ye kadar sıfır faizli kredi desteği sağlanmıştır.

Bu destekten 31 Aralık 2008 itibariyle 5.711 imalatçı esnaf yararlanmıştır.

İkinci can suyu kredisi yaşanan küresel kriz ortamında, KOBİ'lerimizin ve imalatçı esnaf sanatkârımızın yaşadığı finans ihtiyacının karşılanmasına dönük olarak, bilindiği gibi Bakanlığımıza bağlı KOSGEB imkânlarıyla 26 Kasım 2008 çarşamba günü 350 milyon YTL kredi hacimli sıfır faizli istihdam endeksli can suyu kredisi desteği programı başlatılmıştır.

Bu programa 10.999 işletme başvuruda bulunarak 551 milyon YTL.'lik kredi talep etmiştir. KOSGEB'in 2008 yılı bütçe imkânları çerçevesinde, diğer programlardan kalan bakiyeler ve diğer kalemlerden sağlanan tasarrufla, kredi şartlarına uyan asil ve yedek listenin tamamına kredi kullandırma imkânını sağlanmıştır.

Gelen yoğun talep üzerine, KOSGEB'in bütçe olanakları ve sayın Başbakanımızın KOBİ'lere ve esnaf-sanatkârimıza verdiği önem doğrultusunda Maliye Bakanlığımızın sağladığı destekle, aynı program çerçevesinde sıfır faizli 2. Can suyu kredi desteği başlatılmıştır.

Başvuruları 17 Aralık 2008 Çarşamba günü başlayan sıfır faizli istihdam endeksli 2. Can suyu kredi desteği ile 150 milyon YTL.'lik yeni kredi hacmi oluşturulmuştur. Bu uygulama ile 2008 yılının son bir ayında 700 Milyon YTL.'lik kredi hacmi oluşturduk.

SORU 7-Tüm bu gelişmeler karşısında küresel mali kriz Türkiye'yi teğet geçmiştir demekte ısrarlı mısınız?

CEVAP 7-Günümüzde tüm Dünya ülkelerini etkisi altına alan global ölçekteki finansal kriz devam etmektedir. Bütün ülkelerde büyüme oranlarında gözle görülür bir yavaşlama yaşanmakta ve ülkeler büyüme tahminlerini aşağı doğru revize etmektedirler. Gelişmiş ülkelerin de aralarında bulunduğu birçok ülke 2009 yılında ekonomik daralmanın ne boyutta olacağını tahmine çalışmaktadırlar.

Global finansal dalga gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere doğru hızla ilerlemektedir. Elbette ki, böylesine derin bir finansal krizin reel ekonomiye de etkide bulunması kaçınılmazdır. Bankaların, yaşadıkları sıkıntılar nedeniyle kredi imkanlarını kısıması, yatırım ve tüketim kararlarını olumsuz yönde etkilemiştir ve halen de etkilemektedir. Bu yöndeki gelişmeleri Türkiye ekonomisinde de gözlemlemek mümkündür. Türkiye ekonomisi de benzer yapıya sahip ülkeler gibi uluslararası finansal krizden etkilenmektedir. Ancak, krizin ekonomimize etkisi bizimle aynı kategoride olan ülkelere olan etkisinden daha fazla olmayacaktır.

Son altı yılda sürdürülen mali disiplinle kamu açıkları ve kamu borç stoku azaltılmış, Maastricht kriterlerinin de altına inilmiştir. Bankacılık sektörünün finansal yapısı gerçekleştirilen yapısal reformlarla güçlendirilmiştir. Merkez Bankası aldığı tedbirlerle mali piyasalara anında müdahale etmektedir. Merkez bankası güçlü bir döviz rezervine sahiptir. Bütün bunlar, uluslararası finansal krizin ekonomimize etkilerinin en az düzeyde hissedilmesinde önemli rol oynamakta ve 2001 krizinden farklılıklar da bu noktalarda ortaya çıkmaktadır.